

N.Y.C. TIME

זמן הדלקת נרות - 4:26

סוף זמני ק"ש - 8:32

- 9:08

סוף זמן תפלה - 9:58

דף היומי לשבת: ב"ב קל"ז

בס"ד, עש"ק פ' לך לך - שנת תשפ"ה לפ"ק

פרשת לך לך

ועדיין צריך ביאור: במה נחשבת נטיעת אוהל שרה בתחילה ככיבוד?

ועל זה יש לומר, דהנה כתוב בתהלים (מה:יד): "כל כבודו בת מלך פנימה", וא"כ במה שהקדים אברהם נטיעת אהל שרה לנטיעת אהלו ניכר ה' שהי' מקפיד על כבודה.

ובאמת יש לראות חשיבות ישיבת שרה באהלה ממה ששאלו המלאכים את אברהם כשבאו לבקר: "אי שרה אשתך" (יח:ט), והשיב אברהם: "הנה באהל" (שם), וכותב רש"י בשם חז"ל (ב"מ פו:): יודעים היו מלאכי השרת שרה אמנו היכן היתה, אלא להודיע שצנועה היתה, כדי לחבבה על בעלה.

ועיין במדרש (תהלים קכח:ג): "אשתך כגפן פוריה" - כשהאשה צנועה "בירכתי ביתך", אז "בניך כשתלי זיתים", וכן אתה מוצה בשרה - "ויאמר הנה באהל. ויאמר שוב אשוב אליך [וגו'] והנה בן לשרה אשתך", עכ"ל. הרי שבזכות שהיתה שרה צנועה וישבה באהל, זכתה להוליד את יצחק.

ושמא יש להוסיף שבזכות שנוהר בכבוד אשתו שנתבטא ב'כל כבודה בת מלך פנימה', זכה לברכה בתוך ביתו, דהיינו ברכת בניו.

אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברם" (יד:נג). בשו"ע אה"ע בסוף ה' חליצה (סי' קס"ט סע' ג"ז) איתא: מצאתי כתוב בסדר אשכנזי: כשיעמדו [יגמרו סדר חליצה] יאמר הרב: ברוך אתה ה' אלהי אבותינו במצוות וחוקים של אברהם אבינו. והטעם, מדאמרינן בפרק כסו"י דם (באמת זה נמצא בב"ר פמ"ג, ובתנחומא ישן ובמדרש לקח טוב), בשכר שאמר אברהם "ועד שרוך נעל" - זכו בניו למנעל של חליצה. ויש לאומרו בלא הזכרת שם ומלכות.

ובפירוש סדר חליצה לבעל בית שמואל (סע' פ"ב) איתא: כתוב בהלכות גדולות, אמר הקב"ה למשה, אמור אל היבם שלא ירצה לייבם, רעוע בגופך, מאנת לקיים מצוה, לפיכך תחלוץ מנעלך כאבל וכמנוחה שדרכן להיות יחיפים. ובטיפה סרוחה שבגופך יכולת לקיים לאחיד זרע, כך זירקה לפניו - טיפה סרוחה. והדיינים עונים: 'חלוץ הנעלי' - כאבל, 'חלוץ הנעלי' - כמנוחה, 'חלוץ הנעלי' - כמורד במצוות סיני. ובשם רבי יחיאל מפריש מצאתי: מקוננת בפני בית דין שבעלה יהיה כמת בלא זרע, והיבם השיב 'לא חפצתי וגו'', ר"ל אני חושש אם יהיה בלי זרע, ומאז חולצת נעלו לומר לו שיתאבל על אחיו, כי מעתה הרי הוא כמת וישתכח אחרי שאינו מקים לו זרע. ורוקקת לפניו, כלומר לא מחמת יופיך חמדתיך, וקראה כך להלבינו על אשר לא יבמה. וגם העומדים שם קוראין ג"כ ג' פעמים 'חלוץ הנעלי' לפרסם בושתו.

"ואברכה מברכך ומקללך אאור" (יב:ג). בספר ליקוטי חבר בן חיים איתא: ממרן הגאון [החתם סופר] זצוק"ל [מבואר:]: "ואברכה מברכך ומקללך אאור" - הקדים ברכתו להמברכים ואיחר קללתו להמקללים. הענין ברכת המבורך הוא מרובה, כי העשיר אם יברך לאחרים יברכהו באלפי זהב, לא כן ברכת העני היא מועטה, כי ברכתו היא שלא יצטרך לידי מתנת בשר ודם. אמנם, קללת העני הוא מרובה לפי עניו, לא כן קללת העשיר הוא בדברים קלים, כי הוא אינו מכיר בעניוויים.

ולכך המברכים את אברהם הבטיח השי"ת לברכם תחילה למען יגדל ברכתם. לא כן המקללים - יקללם בסוף שלא יהיו אוררים בשעת הקללה למען לא יגדל קללתם.

"הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את" (יב:יא). בספר אמרי דעת מובא מהג"ר מאיר שפירא זצ"ל: מפורסמת קושיית העולם עפ"מ דאמרינן בגמ' (קידושין מא.) אסור לאדם לקדש את האשה עד שיראנה, עיי"ש. והאיך קידש אברהם אבינו את שרה; הלוא לא ראה אותה, מדאמר "עתה ידעתי וגו'".

ושמעתי בשם הרה"ק רבי ישראל מרוזין זצ"ל, דאיתא (מגילה ג.) עה"פ "ותהי אסתר נושאת חן בעיני כל רואיה" (אסתר ב:טו), והלוא אסתר ירקוקת היתה, אלא שחוט של חסד משוך עליה, עיי"ש.

ולפ"ז באמת ראה אותה אברהם אבינו ג"כ מעיקרא, וידע שהיא יפת מראה, אלא שסבר שזה אינו בעצם, אלא שחוט של חסד משוך עליה. אבל כשבא למצרים, א"כ ה' צריך חוט של חסד להיות בהיפך, שתהי' ירקוקת מפני הזנות. וא"כ כיון דגם במצרים היתה יפת מראה, אי אפשר שהי' זה רק מצד חוט של חסד, וע"כ שהיא באמת כך. ולכן אמר "הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את", ולא חוט של חסד, ע"כ ודפח"ח [נדברי פי חכם חן' (קהלת י:ב)].

"ולאברם הטיב בעבורה" (יב:טז). בפי' הזהב (ב"מ נט.) איתא: לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין ברכה מצוי' בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו, שנאמר: "ולאברם הטיב בעבורה". והיינו דאמר רבא לבני מחוזא, אוקירו לנשייכו [פירש"י: כבדו נשותיכם] כי היכי דתתערתו [כדי שתתעשרו].

ויש להבין - איפה מצינו שכיבד אברהם את שרה?

ויש לומר, דעל הפסוק: "ויעתק משם וגו' ויט אהלה" (יב:ח), פירש"י: 'אהלה' כתיב. בתחילה נטע את אהל אשתו, ואח"כ את שלו (ב"ר פל"ט:ט"ו).

"ה' אלקים מה תתן לי ואנכי הולך עירי וכן משק ביתי הוא דמשק אליעזר" (טו:ב). בס' פה קדוש להג"ר יצחק מוואלאזין זצ"ל איתא: ואמרו רז"ל שהוא [תיבת 'דמשק'] נוטריקון דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים.

ואינו מוכן, מה לו לאברהם להזכיר אשר אליעזר הוא תלמידו, דמשמע מחמת שהוא תלמידו לא ניחא לו, ואם לא הי' זה הי' מתרצה. אך משום דאמרינן [סנהדרין יט:] 'כל המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו', וסבר אברהם מה שאמר לו הקב"ה "ואעשך לגוי גדול" יקום בתלמידו שהוא כבנו. ולזה אמר "הוא דמשק אליעזר". וא"ל הקב"ה "כי אם אשר יצא ממעיך הוא ירשך".

בענין חולה שיש בו סכנה בשבת וצריך בשר
אם מותר לשחוט עבורו כאשר נמצא בשר נבילה
[האם מוטב לעבור איסור חמור פעם אחת
או לעבור איסור קל כמה פעמים]

בפרשתנו כתוב: "ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה וגו', ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את, והי' כי יראו אותך המצרים ואמרו אשתו זאת והרגו אותי ואותך יחיו. אמרי נא אחותי את למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך" (יב:יג).

בדעת זקנים איתא: "והרגו אותי" - משמע שהי' מתירא שיהרגוהו אם יאמר שהיא אשתו מפני שירצו לשכב עמה והם מצווים על העריות (עיין סנהדרין נו.). ותימה שהרי כמו כן מצווים על שפיכות דמים, שנאמר "שופך דם האדם וגו'", ואם יודע הוא שהיו נזהרין על מה שהם מצווין, א"כ לא הי' לו לירא שיהרגוהו. ויש לומר כי טוב יהי' להם שיהרגוהו ויעשו עבירה דשפיכות דמים פעם אחת, משיבואו עליה בלא הירגה [ויהיו חייבים כולם מיתה כמה פעמים. וכן הוא בפירוש הרא"ש].

והנה, הג"ר יוסף ענגיל זצ"ל בספר לקח טוב (כלל ט"ו) דן באריכות אי ריבוי הכמות מכריע האיכות, ובתחילת דבריו כותב: הר"ן בפרק בתרא דיומא כותב דמוטב לשחוט עבור מסוכן בשבת מלהאכילו נבילה, אע"פ דשחיטה איסור סקילה ונבילה איסור לאו, משום דבאכילת נבילה יעבור על כל כזית וכזית, משא"כ השחיטה שהיא רק עבירה אחת. ועל כרחק ריבוי הכמות דלאווין מכריע את החומר האיכותי דסקילה, עכתו"ד.

בתוך אריכות דבריו (ס"ק י"ח) כותב הג"ר יוסף ענגיל זצ"ל: שמעתי אומרים שמה שנתיירא אברהם באמרו "והרגו אותי ואותך יחיו" אע"פ ששפיכות דמים אסור לבני נח כמו אשת איש, היינו משום דשפיכות דמים תהי' רק פעם אחת, משא"כ אם לא יהרגוהו, תהי' כל ביאה וביאה באיסור אשת איש ועל כן, אם לא יוכלו להתגבר על יצרם עכ"פ יבחרו להם לעבור פעם אחת מלעבור הרבה פעמים. עד כאן שמעתי. והנה, אם כנים הדברים יש מזה ראי' דריבוי הכמות מכריע את האיכות וכו' [דהא] שפיכות דמים חמור לגבי בני נח מגילוי עריות דשפיכות דמים הוי ביהרג ואל יעבור, משא"כ גילוי עריות. ויש עוד חומרא בשפיכות דמים על שאר עבירות בבני נח, דבשפיכות דמים הוא מתחייב ע"י שליח מגזירת הכתוב ד"שופך דם האדם באדם" - היינו ע"י אדם כמבואר בבראשית רבה, ואילו בשאר עבירות גם בבני נח אמרינן בי' דאין שליח לדבר עבירה, דלא מצינו זה נהנה וזה מתחייב וא"כ שוב קמה ראי' הנ"ל דריבוי הכמות מכריע את האיכות.

ועפ"ז פי' הגאון ר' ברוך עפשטיין ז"ל (בעל תורה תמימה) בס' תוספת ברכה את מדרש פליאה עה"פ "ואמרו אשתו זאת והרגו אותי ואותך יחיו" (בראשית י"ב י"ב) וז"ל המדרש - מכאן ששוחטין עבור

חולה בשבת. דמזה שיבחרו המצרים לעבור פעם אחת על שפיכות דמים מלעבור הרבה פעמים על גילוי עריות, אע"פ ששפיכות דמים חמור לגבי בני נח יותר מגילוי עריות, והיינו דעבירה קלה הנמשכת וחוזרת כמה פעמים, יותר חמורה מעבירה חמורה שאינה חוזרת ונמשכת. וממילא מוכח שפיר ששוחטים עבור חולה בשבת ואין מאכילין אותו נבילה, אע"פ שזה בסקילה וזה בלאו, משום שזה אינה חוזרת ונמשכת וזה חוזרת ונמשכת כדברי הר"ן.

[אגב: עיין בכתב סופר עה"ת על הפסוק: "אמרי נא אחותי את" שכתב: שמעתי דאיתא במדרש פלא: מכאן ששוחטין לחולה בשבת, והוא תמוה. ונ"ל כי אפשר לומר [דהגם דקיי"ל (יומא פה:)] "וחי בהם" ולא שימות, [היינו] שהוא בעצמו מותר לחלל שבת להציל נפשו, אבל מנ"ל שמוותר לאחר לשחוט לחולה כדי להצילו ולהחיותו. אלא דיש להוכיח זה מדאמר אברהם לשרה: "אמרי נא אחותי" - שלא יאמרו אשתו היא "והרגו אותי ואותך יחיו", ואם הרגו אותו לא היתה היא באיסור אשת איש. ועכשיו שתאמר אחותו היא ולא יהרגוהו ותהי באיסור א"א, ש"מ שמוותרת לעשות איסור כדי להצילו ממות. והן דברי המדרש: מכאן ששוחטין לחולה בשבת כנ"ל].

בהל' שבת (או"ח ס' שכ"ח סע' י"ד) איתא: הי' חולה שיש בו סכנה צריך בשר - שוחטים לו, ואין אומרים נאכילנו נבילה, אבל אם הי' החולה צריך לאכילה לאלתר, והנבילה מוכנת מיד והשחיטה מתאחרת לו - מאכילין אותו הנבילה.

להסביר למה שוחטים לחולה ואין מאכילין אותו נבילה, כותב המ"ב (ס"ק ל"ט): הרבה טעמים נאמרו על זה: יש אומרים משום דשבת הותרה אצל פיקוח נפש ולכן שוחטין לו כדרך ששוחטין ביום טוב. ואפילו איסור דרבנן אין מאכילין אותו במקום שאפשר לו לשחוט מטעם זה (הרא"ש בשם הר"מ). אבל הרבה ראשונים כתבו דשבת רק דחוי' היא, אלא הטעם הוא דשמא יהי' קץ באכילת נבילה ולא יאכל ויסתכן (הרא"ש). ובבית יוסף הביא עוד טעם בשם הר"ן, דבנבילה עובר על כל כזית ממנה, וחמיר מאיסור לאו דשבת. ועוד טעם, עיי"ש ולפי זה בודאי מוטב לעבור ולהושיט לו איסור דרבנן משנחלל שבת באיסור סקילה. והנה, אם החולה אומר שאינו קץ באכילת נבילה ויש נבילה מזומן לפניו, אם מותר לשחוט עבורו, עיין באחרונים ועל כל פנים לענין קטן, בודאי נראה דטוב יותר להאכילו בשר נבילה ולא ישחוט אדם עבורו בשבת.

על מ"ש המ"ב בשם הרא"ש דשמא יהי' קץ באכילת נבילה ולא יאכל ויסתכן, איתא במ"ב הוצאת דרשו (הערה 49): וכן חולה שאינו רוצה לאכול מהמאכלים שבבית החולים מפני שאינם כשרים, דעת הגר"ש אויערבוכן (שש"כ פ"מ הערה מ"ח) שאין לומר לו שבגלל שאינו מסכים לאכול, יצטרכו להביא לו אוכל ממקום אחר ולעבור על איסור תורה של העברה ברשות הרבים, כיון שיש לחוש שמשום כך יסכים לאכול, ולאחר מכאן יקוץ במאכל ויקיאנו. והוסיף, שמתעם זה אסור גם להטעות את החולה ולומר לו שהמאכל כשר, משום שיש לחוש שמא יודע לו שאין הדבר אמת, ויקוץ במאכל לאחר שאכלו.

ועל הטעם שנאמר בשם הר"ן, משום דבנבילה עובר על כל כזית ממנה, איתא במ"ב הוצאת דרשו (הערה 50): ואף אם החולה אינו צריך לאכול את הבשר עצמו, אלא רק את המרק שהתבשל עמו, אלא שיש במרק ציר ושומן מהבשר בשיעור שיהי' באכילתו מהמרק כזית מהם בכדי אכילת פרס, כתב החזו"א (י"ד ס' ט"ז סק"ה) שמוותר לשחוט לו בהמה כדי שלא להאכילו את המרק. אך אם אין במרק ציר ושומן בשיעור שיבוא לאכול כזית בכדי אכילת פרס, איסורו הוא רק משום טעם כעיקר, שלדעת הרבה ראשונים אינו אסור אלא מדרבנן, כתב שם שאין הדין מוכרע. והמיקל לשחוט - לא הפסיד. ומאידך, הגר"ח סאלאוויצ'יק (הובא באפיקי ים ח"ב ס' ל"ב) אמר שבמקרה כזה אין לשחוט בשבת, אלא יתנו לחולה ממרק של איסור.

לד"נ מורי ורבי הגאון הרב אברהם יעקב בן הרב מאיר הכהן פאם זצ"ל - נפ' כ"ח מנחם אב תשס"א
לד"נ ר' בנימין בן הרב ר' מרדכי ז"ל שור
לד"נ מרת עטא שרה בת ר' בנימין ע"ה - נפ' כ"ג אדר א' תשס"ח

TORAH LODAAS

PARSHAS LECH L'CHA
© COPYRIGHT 2024
BY RABBI MATIS BLUM Z"L

נדב בן דבורה לרפ"ש
רוחמה ליבא בת רבקה לרפ"ש
צביה חיה בת לאה ברעניא לרפ"ש

"אמרי נא אחותי את" (יב:יג)

"Please say that you are my sister ..."

Shlomo Hamelech said: Stolen waters are sweet. As long as the Yeitzer Horo knows that something is forbidden, it attempts to lure the person into succumbing to his desires.

The *Kiflayim Le'sushia* explains that this is why Avrom told Sorai to say that she was his sister - for once the Egyptians would hear that she was not a married woman and was consequently not forbidden to them, they would lose their desire for her. (Note, however the Sifsei Chachomim on 12:19).

"ויאת הצפור לא בתר" (טו:י)

"And the bird, he did not split."

Chazal tell us that the bird represents Klal Yisroel.

We find many instances in which Israel is compared to a bird, and in particular to a dove. What is the reason for this analogy?

Tosafos (Shabbos 49a) quote a Midrash which says that when all other birds are tired, they rest on a rock. The dove, on the other hand, when it is tired, it rests one wing and continues to flutter the other one.

Hagaon Rav Yosef Shaul Natanson, Z'T'L', explained homiletically that the lot of the Jewish people is that they are never privileged to true peace. Even when they find a relatively secure place they must constantly be on guard, and be prepared to flee at a moment's notice.

HALACHIC DISCUSSIONS

(not to be relied upon for Halacha L'Ma'aseh)

The Poskim discuss whether the Halacha that the Bracha on wine exempts other drinks from a Bracha (Brachos 41b, O.C. 174) applies to grape juice as well, since it is not as *Choshuv* and does not satiate or give joy the same way that wine does.

Hagaon Rav Y.S. Elyashiv Z'T'L' (Shiurei HaRYSE, Brachos, pg. 453) rules that it is questionable whether grape juice exempts other drinks from a Bracha. Therefore, in a situation where one has grape juice and other drinks in

front of him, he should recite *Shehakol* on another food whose Bracha is *Shehakol*, and have intentions of exempting the drinks with that Bracha.

QUESTIONS OF THE WEEK

- 1) Can one Mohel perform the Milah, and another, the *Pri'ah*?
- 2) What is the minimum width of the straps of Tefillin?
- 3) What were the names of Yishmoel's wives?
- 4) By what other two names was Amrafel known?
- 5) Can a person change his father's name?
- 6) What reward did Paroh receive for accompanying Avrohom and Sara from his palace?
- 7) Where is the great-grandson of Nimrod mentioned in this week's Parsha?
- 8) Which grandson of Noach is mentioned in this week's Parsha?
- 9) Other than "הפליט" (יד:יג), where is Og mentioned in this week's Parsha?
- 10) Which female was named at a Bris?
- 11) When is the Bracha of "אקבו במצוות והוקים של אברהם" recited?
- 12) What did Lemech accomplish that Og and the *Nachash* attempted to do?

ANSWERS

- 1) One Mohel may perform the Milah, and another, the *Pri'ah*, but, according to some opinions, on Shabbos, only one Mohel should perform both (Yoreh De'ah 266:14).
- 2) The minimum width of the straps of the Tefillin is the length of a barley seed [approximately eleven millimeters]. Others say that they are Kosher even if they are the size of the length of a wheat seed (see Mishna Berura 27:42, Shoneh Halachos 27:42).
- 3) According to the *Pirkei D'Rebbi Eliezer* (30), the names of Yishmoel's two wives were Eifa and Petuma.
- 4) Amrafel was also known as Nimrod and Kush (Bereishis Rabba 42:4).
- 5) The Teshuvos HaRosh (17:12) rules that even a son

who is ashamed of his father who became a *Meshumad*, may not change his father's name if the son gives a *Get*.

- 6) As a reward for accompanying them a distance of four *Amos*, he enslaved their descendants for 400 years (Sota 46b).
- 7) Yishmo'el [ben Hagar bas Paroh ben Nimrod (see Targum Yonoson on Bereishis 16:5)].
- 8) *Kedarla'omer* was the son of *Sheim ben Noach* (Midrash Ohr Ho'afeila, cited in Torah Sheleima 14:1).
- 9) According to Pirkei D'Rebbi Eliezer (16) and Meseches Sofrim (end), Eliezer was Og.
- 10) Avrohom and Sara were renamed at Avrohom's Bris (see Tosafos Hashaleim 17:15 #5).
- 11) At the conclusion of a *Chalitzah* (see Shulchan Aruch, Even Ho'ezer 169:57).
- 12) Og and the *Nachash* attempted to have Avrohom and Adam killed so that they could marry their wives (see Rashi on Bereishis 3:15 and 14:13). Lemech actually killed a father and son who were married to Ada and

Tzilla and took them as his wives (Rabbeinu Ephraim on Bereishis 4:19-24).

NOW AVAILABLE

The sefer **נר מתתיהו** is available for purchase:

- in seforim stores
- via shipping by emailing torahlodaas@gmail.com
- by picking up in Monsey, Queens, or Lakewood.
Please be in touch via email.

The sefer **מצא טוב** on **שמחות** and the set of Torah Lodaas volumes 1-5 are available for purchase. Email to purchase.

Due to many practical considerations, Torah Lodaas is only available through e-mail. Anyone who wishes to dedicate an issue or receive Torah Lodaas is asked to send his name and e-mail address to: TorahLodaas@gmail.com

*The material for this issue has been reprinted
from previous years*